

הורינו

פרשת כי תישא - פורים המשולש תשפ"ה | שנה ב' 66

הורים נכון הכול

וְהָיָה כִּי יֵאָדָר לְךָ אֶבְרָהָם וְאַתָּה בְּעֵינֶיךָ (אסתר ב' ז')

ובמדרש מגילה (ילקוט שמעוני תתרג) נאמר כי אין לה אב ואם, ואם כן - ובמות אביה ואמה למה לי, אמר רב אחא: עברתה, מת אביה. ילדתה, מתה אמה: אמר רבי ברכיה אמר רבי לוי², אמר הקב"ה לישראל, אתם בכיתם ואמרתם³ "יתומים היינו ואין אב", חייכם אף הגואל שאני עתיד להעמיד לכם בְּמַדְי אין לו אב ואם, הדא הוא דכתיב כי אין לה אב ואם. ולכאורה אף שאסתר לא פגמה בכבוד אביה ואמה, מכל מקום הרי מעולם לא כיבדה אותם, ואם כן היאך הייתה זכותה יכולה לעמוד כנגד זכותו של עשו שכיבד את אביו כראוי? ומביאים ליישב בשם מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, שביום ראשון ט"ו אדר ימלאו שלוש שנים להסתלקותו, שגם אסתר כיבדה את אביה ואת אמה, כמו שאמרו חז"ל (קידושין לא:): מכבדו בחייו מכבדו במותו, וזהו הכיבוד השלם שאין בו כל צד פגם וזלזול שעלול להיות גם אצל מי שנזהר בכל כוחו בכבוד הוריו. וביותר, שהרי עשיו כיבד רק בחייו אביו, שכן נאמר על עשו⁴ "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" וכנגד כיבוד אב ואם כזה, יכולה לעמוד זכותה של מי שלא היה אצלה פגם של כיבוד בחייו הוריה, ומאידך - מכבדת לאחר מותם.

1. פ"י מהל' ממרים ה"ג 2. אסתר ד' ו', ד' 3. איכה ה', ג' 4. בראשית כ"ז, מ"א

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עֲמֹד הָעֵצִים עֹמֵד פֶּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ (ל"ג, י')

לשון הרמב"ם¹ בהלכה העוסקת בעמידה בפני אביו, היא כך: ועומד מפניו בדרך שהוא עומד בפני רבו. כלומר ששיעור הקימה - כמה לקום, מתי לקום, כמה לעמוד, היא בדיוק כמו שקם לכבוד רבו. ובהגהות מיימוניות שם ציין המקור לדברי הרמב"ם מהגמ' במסכת קידושין שר' יוסף שמע קול צעדי אימו אמר - אקום מפני השכינה שבאה.

ובספר 'אוצר כיבוד אב ואם' (רל"ה) מבאר את הראיה הזאת שהרי מה שאמר רב יוסף - אקום מפני השכינה שבאה, משמע וודאי שהשיעור הוא "כמלוא עיניו", שהרי לגבי קבלת פני השכינה כתוב בפרשתנו, "וראה כל העם.. והשתחוּ אִישׁ פֶּתַח אֵהָלוֹ" ועל זה פירש רש"י - השתחוּ לשכינה, ומכאן למדים אנו שהנהגת הכבוד הראויה מפני השכינה היא כמלוא עיניו. "וכן נראה בדין, שהרי קיימא לן שהוקש כבודם לכבוד המקום, וכמו שכבוד המקום כן הוא כמלוא עיניו, כך גם קימה בכיבוד אב ואם, שיעורו הוא כמלוא עיניו".

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את ההלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

הלכות הנוגעות לימי הפורים

ימי הפורים נזכרים ונעשים בכל מקום ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך - הקב"ה ודתו, תורתו הקדושה מגיע. ארבע מצוות נאמרו ביום הקדוש והנעלה יום הפורים, ובכולן יש משמעות מיוחדת ביחס למצוות כיבוד אב ואם. משתה ושמחה - כשאמא מבקשת מבנה שלא ישתכר בסעודת פורים בביתה, הרי אין זה בגדר ציוותה לבטל את המצווה, מכיון שיכול לקיימה באופנים אחרים (לפני או אחרי הביקור בבית הוריו, או שייכל לישון) וע"כ ראוי לבקש רשות הוריו להשתכר בביתם בסעודת פורים, ואם הם מוזגים יין גם לאחרים, הרי מגלים דעתם ששמחים בכך ואין צורך יותר מזה. אולם אם מגיע מתוך כך לידי ביזוי הוריו, הרי הוא בגדר מכניס עצמו לאונס באיסור דאורייתא.

מקרא מגילה - אם האבא קורא את המגילה בבית הכנסת או בפני ציבור גדול, וטועה בטעות מביכה (בשונה מטעות קלה), אסור לבן לתקנו משום שיש בכך מבוכה וצער לאביו. ויסתמך על כך שאחרים יתקנוהו. ואם שומע מאביו באופן פרטי בביתו,

ראוי שיבקש רשות מאביו לפני הקריאה לתקנו במידת הצורך, בכדי שלא יהיה בכלל סותר דברי אביו. מתנות לאביונים - כתבו הפוסקים שיש דין קדימה כשאביו אביון, שייתן לו את המתנות לאביונים וקיים גם מצוות מתנות לאביונים וגם מצוות עשה דאורייתא של כיבוד אב ואם. ואביו ואימו אינם נחשבים לשני אביונים לדין מתנות לאביונים. משלוח מנות - מקיימים מצוות משלוח מנות לכתחילה כאשר מביאים השתתפות בסעודת ההורים, ויש בכך מעלה יתירה שזוכים ומשמחים את ההורים ומקיימים מצוות עשה דאורייתא ההלכה היא שיש לתת את המשלוח מנות, באופן שהמקבל ידע ממי קיבל את המנות, והנותן ידע למי נותן. וזאת משום שטעם מצוות משלוח מנות, הוא בכדי להרבות אהבה ואחוה בין בני אדם. אולם לענין מתנות לאביונים אין הדין כן, אלא רשאי לתת את המתנות באופן שהאביון לא ידע ממי קיבל, וכן הנותן לא ידע למי נותן. וכאשר נותן המתנות להוריו יש להקפיד יותר בכך משום שאם אביו מתבזה בכך, יצא שכרו בהפסדו.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

באחד מימי היארצייט אחר אימו של הרה"ק רבי אהרן זי"ע מבעלזא, הרבנית מרת באשע רוחמה ע"ה, נכנס לשאול מאביו הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע, רשות לרדת לפני התיבה. כשיצא מן החדר ראוהו אנשי הבית וכל כולו רועד מפחד מחמת מורא אביו. ועליו אמרו כי מעולם לא תפסה אותו הוראה של אביו כשהוא עסוק, מימיו לא קדם דבר מה לרצון אביו, לא היה דבר שייחשב בעיניו יותר ממילה של אביו, תמיד היה מוכן ודרך למלא אחר כל מוצא פיו. הוא, שהליכותיו שיקפו שיאי שיאים של הקפדה על דקדוקי הלכה ומנהג, מוכן היה לוותר על הכל, שעה שרצון אביו או דבריו עמדו על הפרק. באחד מלילי יום טוב, שעה שהסבו בני המשפחה אצל אביו הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע לסעודת חג, ושהה הרה"ק רבי אהרן זי"ע, בביתו ועדיין לא התכונן לבוא, תוך כדי שאל אביו אודותיו, ובני הבית מיהרו לקרוא לו.

כששמע שאביו מבקש שיבוא לסעודה, הזדרז הרה"ק רבי אהרן זי"ע, ועלה לביתו, הכין עצמו לעשות קידוש ולהסב לסעודה, התעניין הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע אם התפלל כבר תפילת ערבית, והשיב לו בשלילה, ואם כן למה תיגש כבר לקידוש, שאל אביו, ורבי אהרן משיבו בפשיטות, כי אבא קרא לי...

סיפר הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב - לייקווד

סיפר לי ידידי הרה"ג ר' רפאל געשטטנר שליט"א, שכ"ק אדמו"ר מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, פעם בטרם חזרתו לארה"ב מארה"ק, כשהמונית כבר המתינה לו ואימו הרבנית ליוותה אותו, הרכין ראשו באמצע הרחוב - קבל עם ועדה - על מנת שאימו תניח ידיה על ראשו ותברכהו. קנאים מסוימים התפלאו לראותו עושה כך, אך הוא לא התייחס אליהם, שאין דבר העומד בפני מצוות כיבוד אם שמעתי מידידי הרב החסיד מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א, משמשו בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, שבשנת תשמ"ד אושפז הרבי זצוק"ל בבית החולים ועבר ניתוח בעש"ק, והיה מאוד חלש מזה. ביום הראשון אחרי השבת התקשרה אליו אימו מארץ ישראל לדרוש בשלומה, והרבי התאמץ בכל כוחו לדבר בקול ולעשות עצמו כאילו שהוא מרגיש טוב כדי שלא לצער את אימו, והדבר עלה לו בקושי רב, כי לאחר המאמצים האלה נחלש מאוד עד כדי התעלפות...

(נועם שיח' - מכון אפרין לשלמה)

רגילים היינו כשנכנסנו הביתה לקבל את פני אבא, לדרוש בשלומה הטוב ולשאול אותו: אבא, אולי הנך רוצה כוס תה. אבא מעולם לא סירב, תמיד השיב לנו: כן, כן, אשמח מאד לקבל כוס תה, וכשגמר לשתות נהג לומר לנו: החייתם אותי. פעם אחת החיליתי להתבונן במנהגו ורעיונותי לא נתנו לי מנוחה, האם יתכן שתמיד אבא רוצה לשתות כוס תה, גם כשאני שואלת אותו וגם כאשר שאר הבנות שואלות אותו, מעולם לא נתקלנו בסירוב, מה פשר התנהגות זו. ההרבתי עוז בנפשי, ובפעם הבא שאלתי את אבא, האם באמת דרוש לו תמיד כוס תה, אבא העלה חיוך רחב על שפתי, ואמר לי: כן הנני רוצה כוס תה, על מנת להרגילכם במצות כיבוד אב ואם... **(עולמו של חסיד, על הרה"ח ר' מנדל גפנר זצ"ל)**

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת תצווה

אם האב פונה לבנו אחרי שקרא קריאת שמע על המיטה וברך 'המפיל', למרות שבדרך כלל לא מדבר, חייב לענות לאביו משום כבודו. (שו"ת באר משה א' ס"ג)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

שלוש ארגון הורינו. אין לי מושג מתי תוכלו לענות על השאלה שלי, כולי תקווה שלפני פורים. ואם לא, לפחות שיהיה לתועלת לאחרים. אתם מכירים את זה שיש בבית אווירה משפחתית שמחה, משהו אמיתי ולא מהשפה ולחוץ, ואז מגיע איזה משפט לא במקום של משהו שברגע של שקט פתאום כולם שמעו אותו בלי להתכוון והוא הורס את האווירה? זה בדיוק מה שקורה לנו בכל פורים מחדש, בבית הורינו היקרים.

להורים שלנו מאוד חשוב שכולם יגיעו בסעודת פורים. מי בתחילה, מי באמצע ומי בסוף, כולם עוברים במהלך הסעודה דרכם. שותים קצת, טועמים קצת, שרים, שמחים ומשמחים את ההורים. הנכדים מגיעים, הגיסים והאחיות, האווירה מאוד מיוחדת. כל זה טוב ויפה, אבל יש עוד עניין נוסף. לחלק מאיתנו חשוב מאוד לקיים את מצוות היום ולשתות עד דלא ידע. ואז כמעט בכל שנה, מגיע רגע אחד שמישהו מדבר בצורה לא מכובדת כלפי אבא או אמא, אולי עקיצה קטנה, אולי בדיחה על חשבונם. כמובן, באווירה פורימית ולא מתוך זלזול אמיתי, אבל זה מאוד פוגע והורס את האווירה.

מצד אחד ההורים לא מוכנים לוותר שנגיע, זה חשוב להם, אנחנו לא רוצים לצער אותם ולהימנע מלהגיע כשיש שיכורים. ומצד שני, בסוף מגיעים איכשהו לאיזה משפט לא במקום שפוגע ומצער אותם. אז מה אנחנו אמורים לעשות, להימנע מלשתות? להימנע מלהגיע אליהם?

גם כשאדם שיכור הוא שולט בעצמו במידה מסוימת, והעובדה המוכיחה היא ששום שיכור לא עושה דברים מסוכנים באמת, ולא מסכן את ילדיו וכדו' ושום שיכור לא מעז פניו כלפי גדול הדור, או אם נדמיין לעצמנו רגע מעמד של מלך. ואם כן, אם האדם הזה ששותה ומשתכר בפורים, היה מכון מטרם בצורה מאוד חדה וחזקה, להיזהר שלא לפגוע בהורים, ואצלו זה היה נורא נוראות! אם כך וודאי גם כשהיה שיכור היה נזהר. ולכן, לשאלתכם, וודאי שתמשיכו להגיע להורים ולשמח אותם גם ביום הפורים, ותקיימו בזה מצווה כפולה של כיבוד הורים ושמחת פורים. ולפני שהיין נמזג, תחזרו שוב ושוב ביניכם על חומרת ההלכות של כיבוד אב ואם, שהיא מצווה חמורה שבחמורות. וכל אדם ירא שמים יזהר אף כשהוא שתוי מאוד, מלהיכשל בזה חלילה.

השאלה ששאלתם מורכבת מאוד וקשה לענות עליה בצורה פשוטה. אבל בכל זאת, נשאל גם אנחנו שאלה אחת - תחשבו רגע על הרב הכי נכבד וחשוב אצלכם בבית, גדול הדור! אם הוא יושב איתכם לסעודת פורים, האם גם בו הייתם מגיעים לידי סיטואציה של פגיעה בו? או שלגביו, אפילו השיכורים היו נזהרים, כי יש דברים שאפילו אדם שתוי מבין שזו חציית גבול שלא תיתכן.

מסופר על הבעש"ט, שפעם אחת שתה כוס גדולה של שיכר חזק מאד בחשבו שזה יין, וכמעט נתעלף, ומיד סגר עיניו לרגע וחזר לאיתנו כאלו לא שתה כלל. שאלו אותו תלמידיו מה הרפואה שעשה, והשיב להם הלוא תדעו מה שאמרו חז"ל בגמרא (ב"ב י.) יין קשה פחד מפיו. ואין פחד כפחד ה' מהדר גאונו, ולכן תכף שחשבת בעמק יראת ה' השיכר חלף הלך לו.

תורת אמן

עיון והתבוננות

שכאשר היה מבקש דבר מבניו או בנותיו, היה אומר להם "הריני רוצה לזכות אתכם במצוות כיבוד אב".

וידוע שעיקר מלאכת החופשיים כשבאו לארץ ישראל היה לנתק את הצעירים מההורים ולומר להם שההורים הם "גלותיים ומיושנים" ואינם מבינים כלום, וכדאי להם להתנתק מ'הוריהם הבטלנים' ולעזוב את דרכם הנושנת, (עפ"ל), ובדרך זו ניתקו את הצעירים מאבותיהם והעבירו מעל הדת אלפים ורבבות, ולכן מיסודות החינוך הוא לראות שהבנים והבנות יכבדו את הוריהם ויכירו בגודל מצוות כיבוד אב ואם ועי"ז הבנים יהיו מקושרים להוריהם, אך בלא זה עלולים הבנים להתנתק לגמרי מדרך הוריהם רח"ל.

ועובדא הוי באמי מורתי ע"ה, שבאה פעם לביקור בארץ ישראל, ושמעה במקרה ילד אחד אומר לחברו "אבא שלי חמור, הוא לא מבין כלום...", והזדעזעה ואמרה "אכן נודע הדבר, החופשיים הצליחו להעביר רבים מצעירי העם מדרך התורה על ידי שהשרישו אצל הצעירים את הדרך לזלזל בהוריהם, ועל ידי זה נפתחה הדרך בפניהם לפרוק מעצמם עול מלכות שמים רח"ל

מן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א / ביאורים והנהגות 'שמות'

מצוות כיבוד אב ואם, היא זכייה עצומה, שבכל פעולה עבור הוריו מקיים מצוות עשה דאורייתא ומשרה את השכינה בביתו ונחשב לו כאילו כיבד את הקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל "בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אימו, אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני".

ועוד אמרו חז"ל² שהוקש כבודם לכבוד המקום, ובירושלמי³ מבואר יתרה מזו ש"גדול היא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו". וזכורני שפעם אחת בהיותי אצל כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" צ"ל שאלו אותו בעניין הקשור לכיבוד אב ואם, והשיב שמצוות כיבוד אב ואם היא מהחמורות שבחמורות, וצריך לשאול גדולי ההוראה בזה ולא הסכים להכריע בזה.

וגדולי ישראל היו מוציאים זמן רב לקיום מצווה זו דכיבוד אב ואם, וכפי שידוע החזון איש היה בא לאימו לדבר עמה בכל יום לחצי שעה כיון שהייתה נהנית מזה. וזכורני אצל אבי צ"ל

1. קידושין ל: 2. ב"מ ל"ב. 3. פאה פ"א ה"א

הכח הנפלא של החיבור עם האבות

זהה לשונו שם "הנה כל כוחו של עמלק מזרעו של עשו, הוא זכות של כיבוד אב ליצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנודע [ילק"ש ח"א רמז קט"ו], וא"כ מי שיבוא לבטל זכותו וכוחו, צריך שתהיה לו גם כן מצוה זו של כיבוד בלי פקפוק, ומי הוא זה גבר שיש בידו מצוה זו בשלימות? ומי הוא שחף מפשע ולא יהיה פוגם בכבוד אביו בכל דהוא?, עד שבאתה

הדסה אסתר שאין לה אב ואם כלל, והיא הייתה תמיד מצטערת שלא היה סיפוק בידה לקיים מצות כיבוד, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותה בתכלית השלימות, וא"כ יש בידה ג"כ

מצות כיבוד לקום נגד זרעו של עשו, ולכך להכניע להמן - בנו של עשו שזכות כיבוד בידו - הוצרך אסתר, שהייתה יתומה מאב ואם, וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא, אתם אמרתם יתומים היינו ואין אב, רוצה לומר שתמה זכות אבות, הגואל שאני מקים תהיה אסתר, שעל ידי כך שאין לה אב ואם, תנצח להמן: "

רבי יהונתן אייבשיץ ממשיך שם בדברי מוסר נוקבים, שלצערנו לא פג תוקפם גם היום וזה המשך לשונו שם "והנה זו תוכחת מגולה בעוונותינו הרבים כפרוץ ישראל בכיבוד אב ואם, אוי לנו, כי בעוונותינו הרבים עולם הפוך, האבות מתחנפים לבנים שלא יכעסו עליהם, ובימי פורים אלו, שראוי לנהוג בהם כיבוד למאוד כמ"ש, כי זו היא הייתה ההצלה על ידי אסתר, ונהפך, אם לא ישלחו האבות לבנים מנות כפי הראוי, או שירבה לאחד וימעט לאחד, הלא יכעס על אביו ולא יבוא אליו, או יבוא בפנים זועפות וכדומה, או משבר בית ישראל, הלא הוקש כבודם לכבוד המקום, ואין יפגעו בשביל העדר קצת ממנו".

צריך להבין ולבאר מדוע בחרה ההשגחה העליונה דווקא באסתר, שהיא תהיה זאת שתביא את 'הגאולה דגלות' כלשון רש"י, "מן הצרות הבאות עלינו תמיד" (מגילה י"ד): אסתר יתומה הייתה מאב ואם, ובמדרש¹ אנו למדים שדווקא היותה יתומה היא הסיבה לבחירתה "יתומים היינו ואין אב, אמר הקדוש ברוך הוא: הגואל שאני מעמיד לכם בגלות מדי, תהיה יתומה מאב ואם, וכמ"ש [מגילה י"ג]. בזמן עיבורה מת אביה, בעת לדתה מתה אמה".

ומבאר מרן בעל האיילת השחר צוק"ל² על פי דברי ה'שפת אמת', שמכיוון שהמן בא מזרעו של עשו, ולעשו עומדת זכות מצוות 'כיבוד אב' עד לעתיד לבוא, על כן מי שיכול לגבור על זרעו של עשו הוא רק מי שלא נכשל לעולם בפגיעה בכבוד אביו ואימו ומכיוון שאין מי שלא נכשל בזה עקב חומרת המצווה, וכפי שרבי יוחנן אומר³ "אשרי מי שלא חמאן" וברש"י שם "שאי אפשר לקיים כבודם ככל הצורך והוא נענש עליהם". לכן, רק על ידי אסתר היתומה יכלו כלל ישראל להתגבר על המן, שבא מכח של עשו שכיבד את אביו. ומבאר ביתר הרחבה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ⁴ "למה דווקא היה הגואל באופן הלזה?" שבוודאי אין זה מקרה וזוהי כוונת ההשגחה העליונה להעמיד יתומה, וזאת

על פי דברי המדרש שהבאנו לעיל על הפסוק "יתומים היינו ואין אב", ומסביר באריכות על פי הגמרא (מכות כ"ד), שאם אדם "ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כמו עושה מצוה", אם כן אדם שיכול לקיים את המצווה ולא קיים, לא מקבל שכר, אבל מי שלא יכול לקיים משום שאין לו אפשרות, כמו אסתר שלא היה לה אב ואם, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים.

אתם אמרתם יתומים
היינו ואין אב, רוצה
לומר שתמה זכות
אבות, הגואל שאני
מקים תהיה אסתר,
שעל ידי כך שאין לה אב
ואם, תנצח להמן

1. מדרש איכה פ"ה ג' 2. הגדה של פסח 'בצלו חמדת', עמ' תצ"ב 3. קידושין ל"א: 4. 'יערות הדבש' חלק ב', דרוש ב'.

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
רפאל אליעזר בן שמחה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לזיווג
תמר בת רבקה

להצלחה וס"ד
בעילום שם

הורינו
הורים מקו הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל.
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריתם או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו "צרפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle:dedications@horeinu.org